

Биолошки отпад, компостирање и компост

Биолошкиот отпад е отпад од домаќинства, градинарски и зелен отпад. Претставува околу 1/3 од отпадот од домаќинства и е важна суровина за производство на квалитетен компост. Процесот на негова преработка се вика компостирање и претставува аеробно разградување на биолошкиот отпад при што се добиваат јаглероддиоксид, вода, топлина и компост како конечен производ за неколку месеци. Компостот покрај тоа што служи како храна за растенијата, врши и прозрачување на почвата, ја задржува водата и го поспешува растот на коренот. Од тие причини треба да се употребува во овоштарници, зеленчукови градини, расадници, паркови, во земјоделски и шумарски стопанства за прихрана на собни растенија и сл. Посебно задоволство е кога компостот кој го користиме е за подобрување на квалитетот на сопствената градина.

Зошто компостирање?

Со компостирањето се затвора природниот циклус на кружното движење на материите во природата: од биоразградливите отпадоци настануваат вредни органски материји. На тој начин одговорно и активно учествуваме во решавање на проблемот со отпадот, односно сами рециклираме околу 1/3 од своите отпадоци. Така придонесуваме во:

- намалување на волуменот на отпадот и во растеретување на депониите;

- намалување на трошоците за собирање, транспортирање и депонирање на отпадот;
- намалување на загадувањето на почвата, водата и воздухот;
- зголемување на квалитетот на почвата;
- зголемување на квалитетот на животната средина;

Што МОЖЕ да се компостира:

- биолошки отпадоци од домаќинствата (остатоци од овошје и зеленчук, лушпи од јајца, талог од кафе, вреќички од чај, остатоци од леб);
- градинарски и зелен отпад (лисја, овенато цвеќе, искошена трева и сл.);
- останат биоотпад (кора од дрвја, пилевина, хартиени марамчиња, мали количини хартија и сл.).

Што НЕМОЖЕ да се компостира:

- течни остатоци од варена храна;
- месо, риба, коски, кожа;
- млечни производи, масла и масти;
- пепел, амбалажа, гума;
- обоен и лакиран дрвен отпад;
- облека, цигари и сл.

Одвоено собирање на биолошки отпад во град

Во домашни услови биолошкиот отпад се собира во посебни кафеави садови, посебно во секое домаќинство или заеднички во станбен комплекс – собирачот доаѓа по биоотпадот и го носи во компостара.

Организираното собирање на зелен отпад ЈП, „Охридски Комуналец“ се врши по согласно Календарот на акции за подигање на зелен отпад согласно Годишните Програми за управување со отпад.

Како да компостираме?

Од околу 5 м³ биоотпад се добива колу 2 м³ компост.

Најпогодно место за компостирање е засенчен и сув дел во градината, заштитен од директен ветар.

- Во оградениот дел (кој може да биде од дрвени даски или друг органски материјал, мрежа и сл.) најпрвин на

дното се поставува слој од 15 -20 см од крупно иситнети гранки и сл;

- Потоа се додава слој од 20 см лисја над кои се поставува слој од биоотпад кој претходно треба да биде иситнет;
- Помеѓу слоевите се става тенок слој од градинарска земја или свеж компост;
- Постапката се повторува додека не се наполни сандакот во кој се компостира (околу 1,2 м висина);
- Вака наредените слоеви се прекриваат со слама, јутени вреќи, дрвен капак и сл. кои пропуштаат воздух, а го намалуваат исушувањето и губитокот на топлина, а во зима го заштитуваат компостот од претерано влажење;
- Потребно е одвреме навреме вака припремените слоеви да се превртуваат заради прозрачување и отстранување на непријатни мириси и вишокот на влага (на почеток на 5-6 недели, а потоа на секои 2 месеци);
- Ако материјалот е премногу влажен потребно е да се додава сува материја, а за да не дојде до негово повторно стегање и залепување потребно е да се додаде крупен дрвен материјал (исецкани гранки и сл.);
- После 9 до 12 месеци компостот е зрел и треба пред негова употреба тој да се просее, а поголемите делови кои останале после просејувањето да се вратат во процесот на компостирање.

Кога е компостот зрел?

Зрелиот компост има уедначена темно кафеава боја и структура. Во него не се препознава биоотпадот, освен некои потешко разградливи делови (лушпи од семиња, парчиња гранки и сл.).

За да сме сигурни дека компостот е зрел може да се земе дел од него и во саксија да се посади семе од некои видови растенија кои брзо растат (на пр. семе од салата). Ако компостот е зрел, кога семето ќе никне после неколку дена, дава растение кое е свежо, зелено и со правилен раст. Доколку семето не изртило или растението расте слабо, компостот не е зрел и треба да одлежи уште некое време.

компост кое ќе се употребува во градинарството зависи од видот на зеленчукот. Различни видови имаат различни потреби за хранливи материи:

- голема потрошувачка од 4 – 6 л компост/м² имаат: зелка, цвекло, домати, краставица, целер, праз, компир;
- средна потрошувачка од 2 – 4 л компост/м² имаат: спанаќ, салата, ротквица, морков, лук;
- мала потрошувачка од 1 – 2 л компост / м² имаат: грашок, грав, зачински и лековити растенија.

Примена на компостот

Зрелиот компост ја подобрува структурата и микробиолошката активност на почвата, а може да служи и како ѓубриво или како средство за подобрување на квалитетот на почвата на еколошки начин без додавање на хемиски средства. На пролет или пред садење на растенијата компостот може да се меша со површинскиот слој на почвата. Ако се користи за садење на саксиско или цвеќе во градината, мора да се меша во подеднаква количина со земјата од градината или саксијата.

Во тек на цела година може да се додава компост во земјата или саксиите. Количеството на

Општина Охрид

Мал прирачник за КОМПОСТИРАЊЕ

Дополнителни информации на:

Ј.П., „Охридски Комуналец“
Р.Е., „Механизација“
Тел: 046/ 265-353
kom.mehanizacija@t-home.mk

Општина Охрид
Одделение за управување со отпад
Тел: 046/262-493
vera.raunik@ohrid.gov.mk

